

Trīs jūru iniciatīva

Publicēts: 01.06.2021.

Trīs jūru iniciatīva

Trīs jūru iniciatīva (TJI) ir reģiona valstu prezidentu ierosināta ekonomiskas sadarbības platforma, kas dibināta 2016. gada 25. augustā pirmajā TJI samītā Horvātijā. TJI veido 12 ES valstis, kas ģeogrāfiski novietotas starp Adrijas, Baltijas un Melno jūru – Austrija, Bulgārija, Čehija, Horvātija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Ungārija.

Iniciatīvai ir nozīmīga loma Centrālās un Austrumeiropas reģiona valstu sadarbības stiprināšanā. Iniciatīva ir veidota, lai attīstītu nozīmīgus fiziskās infrastruktūras projektus un mazinātu ES ziemeļu-dienvidu reģionā esošās savienojamības plaisas enerģētikas, transporta un digitālās komunikācijas sektoros.

TJI ir potenciāls stiprināt reģiona drošību, veicināt ekonomisko izaugsmi un konkurētspēju, kā arī ES līmeņa kohēziju un transatlantiskās sadarbības saites. Par stratēģiski nozīmīgu uzskatāma pastāvīga TJI partneru – ASV, Vācijas un Eiropas Komisijas – līdzdalība TJI. Iniciatīva papildina un nekonkurē ar ES piedāvātajiem sadarbības instrumentiem. To apstiprina Eiropas Komisijas ciešā iesaiste Iniciatīvā un tās dalība TJI samitos.

Atbalstot TJI definētos mērķus, Latvija piedalās iniciatīvā kopš 2016. gada 25. augusta, kad notika pirmais TJI samits. Līdz šim notikuši pieci TJI samiti: Horvātijā, Polijā, Rumānijā, Slovēnijā, Igaunijā un Bulgārijā. Valsts prezidents Latviju pārstāvēja samītā Polijā, Slovēnijā, Igaunijā un Bulgārijā, ārlietu ministrs – Rumānijā, Igaunijā, savukārt Satiksmes ministrijas Tranzīta politikas departamenta direktors Horvātijā. 2022. gada vasarā TJI samits notiks Latvijā.

TJI Investīciju fonds

Iniciatīvas ekonomisko dimensiju veido TJI Investīciju fonds (Fonds). Fonds veidots, lai sniegtu finansiālu platformu infrastruktūras projektu attīstībai enerģētikas, transporta un digitālās komunikācijas jomās, tādējādi veicinot reģiona ekonomisko izaugsmi un sadarbības iespējas.

Fonds ir papildu instruments dalībvalstu un ES finansējumam infrastruktūras projektu īstenošanai. Tas atbalsta TJI valstu, starptautisku finanšu institūciju, kā arī privātā kapitāla piesaisti, un ir balstīts uz komerciāliem principiem.

2018. gada TJI samītā Bukarestē tika parakstīts nodomu protokols par Fonda izveidi. Fonds oficiāli tika reģistrēts 2019. gada 29. maijā.

2020. gada 27. februārī Rīgā notika Fonda konference, kurā pulcējās TJI valstu pārstāvji, lēmumu pieņēmēji, kā arī Latvijas uzņēmēji.

2020. gada 7. maijā Latvijas valdība pieņēma lēmumu par atbalstu Akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija ALTUM" ieguldījumam Fondā.

2020. gada 11. septembrī Akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija ALTUM" akcionāru sapulce apstiprināja ieguldījuma veikšanu Fondā. 2020. gada 16. septembrī Akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija ALTUM" oficiāli pievienojās Fondam. Polija, Rumānija, Igaunija, Latvija, Ungārija, Bulgārija, Lietuva, Horvātija un Slovēnija, kā arī TJI partnervalsts ASV ir pieņēmušas lēmumu par finansiālu ieguldījumu TJI Investīciju fondā.

2020. gada 19. oktobra TJI samītā tika prezentēts TJI prioritāro infrastruktūras projektu saraksts. TJI Investīciju fonds turpina vērtēt reģiona valstu uzņēmumu iesniegtos projektus enerģētikas, transporta un digitālās komunikācijas sektoros.

Trīs jūru iniciatīvas koordinācija Latvijā

TJI struktūra paredz, ka katra dalībvalsts nozīmē nacionālo koordinatoru. Koordinatora uzdevums ir nodrošināt ārpolitisku saziņu starp dalībvalstīm un koordinēt iesaistīto institūciju darbu.

2020. gada 7. maija Ministru kabineta sēdē (protokollēmums Nr. 31. 1.§) uzticēja ārlietu ministram pildīt TJI nacionālā koordinātoru pienākumus. Saskaņā ar šo lēmumu Ārlietu ministrija pilda TJI koordinācijas sekretariāta pienākumus.

2020. gada 11. augusta Ministru kabineta sēdē tika apstiprināts Ārlietu ministrijas informatīvais ziņojums par TJI koordinācijas darba grupas izveidi. Saskaņā ar ārlietu ministra rīkojumu darba grupa izveidota 2020. gada 10. septembrī. Darba grupas vadītājs ir Ārlietu ministrijas valsts sekretārs, savukārt darba grupas vadītāja vietnieks ir Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietnieks. TJI koordinācijas darba grupu veido: Valsts prezidenta kancelejas, Ministru prezidenta biroja, Aizsardzības ministrijas, Ārlietu ministrijas, Ekonomikas Ministrijas, Finanšu ministrijas, Satiksmes ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Attīstības finanšu institūcija ALTUM, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS), Latvijas Investīcijas un attīstības aģentūras (LIAA), kā arī Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) pārstāvji. Darba grupas uzdevumi ir sniegt ieteikumus sekmīgai Latvijas iesaistei TJI; sagatavot dalību TJI ietvaros organizētos pasākumos; koordinēt Latvijas interešu TJI ietvaros, saskaņošanu un virzīšanu; nodrošināt savstarpēju informācijas apmaiņu par aktuālajiem TJI jautājumiem.

Saites

Plašāka informācija par TJI, kā arī prioritārajiem TJI valstu projektiem atrodama iniciatīvas oficiālajā mājas lapā: <https://3seas.eu/>.

<https://www.mfa.gov.lv/lv/tris-juru-iniciativa>